

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת ואתחנן - הפטרת נחמו תשי"פ | גליון מס' 253

היה הראשון לציון הראשון וראש רבני ירושלים.
בשנת תל"ז התרחש הסיפור הנורא הבא (מובא בספרים
עתיקים ובי"עוד יוסף ח"י בפרשת בשלח).

באותה שנה לא ירדו גשמים. השנה היתה שנת בצורת.
רוב החורף כבר חלף ועבר ובאופק של ירושלים לא נראה
אפילו ענן קטן. בורות המים בכירושלים היו ריקים ולא
היה מה לשתות. מושל העיר היה איש רשע וצורר יהודים
והוא שלח מכתב התראה לראשון לציון, לרבי משה גלאנטי
שאם היהודים לא יתפללו על הגשם, ולא יביאו גשמי
רצון בתפילתם, הרי שבתוך שלושה ימים יגורשו כולם
מירושלים!!! והרשע הזה גם הסביר: רק באשמת היהודים
ארובות השמים סגורות, ולכן הם אלו שצריכים לפתוח
אותם.

המושל הרשע העזי ודיבר על ה' ועל משיחו: אתם היהודים
מתפארים להיות עם בחיר ה'. הנה כעת שאנחנו כולנו
מצויים בצרה ומצוקה הראו לנו את כוח תפילתכם, ואם לא,
כאשר דיברתי כן אעשה, אגרש אתכם מירושלים.

מיד הכריזו רבי משה גלאנטי צום למשך שלושה ימים וכל
היהודים נאספו בבית הכנסת המרכזי וכך והתחננו לה,
שישמע את קולם ויוריד להם גשמי ברכה.

ביום השלישי לעת ערב, ציווה הראשון לציון שכל הקהל
ילכו עמו יחד אל קברו של שמעון הצדיק להתפלל שם על
הגשם, ועוד הוסיף רבי משה גלאנטי וציווה שכולם ילבשו
מעילי חורף, ינעלו מגפיים גבוהים וייקחו בידם מטריות
מפני שבעת חזרתם מהקבר ירדו גשמים מרובים.

כל הקהל שמע בקולו, למרות שבתוך ליבם מאוד התפלאו,
הרי השמש זורחת במלוא עוזה, אין ענן בשמים ואפילו משב
רוח קטן אין. אך הם באמונת הצדיקים סמכו על דברי רבם
ועשו כן.

כשיצאו היהודים משער העיר העתיקה ראה אותם קצין
מטסרה כשהם הולכים כולם עטופים במעילים ובידיהם
המטריות, והתפלא על כך מאוד, באמצע הקיץ עדי בגדי
חורף... עד שלא יכל להתאפק מלצחוק. וחרה אפו על הרב
שכביכול מהתל כך בכל הציבור, בא הקצין אל הרב המג"ן
שעמד בראש התהלוכה וסטר על לחיו, אולם הרב התעלם
והמשיך הלאה על עבר ציונו של שמעון הצדיק.

כשהגיעו לקבר כרע הרב על ברכיו ואמר סליחות בדמעות
שליש ששכל הציבור בוכה יחד עימו, הרקיעה תפילתם
וועקתם לשחקים, וכשהם עדיין בתוך הקבר, לפתע
התנשאה רוח חזקה וכל השמים התכסו בעננים, וגשם עז
החל ניתך ארצה. כל הציבור הקדוש שהיו לבושים בגדי
חורף ניצלו מלהרטב לגמרי.

ראה הקצין את הנס הנפלא והוא עזב את משמרתו ורץ

משה רבינו מבקש מהקב"ה להכנס לארץ ישראל: "וְאֶתְחַנֵּן
אֵל ה' וְגו' אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן הַהוּא הַטּוֹב הַזֶּה וְהַקְּבָנִין". אולם הקב"ה לא הסכים,
וכמו שנאמר: "וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר
ה' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה. עֲלֵה רֹאשׁ
הַפְּסָגָה וְשֹׂא עֵינֶיךָ יָמָה וְצַפְנָהּ וְתִמְנָה וּמִן־חַה וְרֹאֶה בְּעֵינֶיךָ
כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה".

רבינו הזרע שמשון מדייני שיש כאן הדגשה חוזרת ונשנית
של עניין הראייה, "שא עיניך", "ראה בעיניך".

וכן בפרשת וזאת הברכה: "וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֶרְבַת מוֹאָב וְגו'
וַיֵּרְאֵהוּ ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ אֶת הַגִּלְעָד עַד דֵּן וְגו' וַיֹּאמֶר ה'
אֵלַי וְזֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב
לֵאמֹר לְיֶרֶדְעָה אֶתְנָתְךָ הָרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׂמָה לֹא תַעֲבֹר".

אומר רבינו: ניתן להסביר את כוונתו ורצונו של שמשון
רבינו להכנס לארץ ישראל בדרך כזו: הנה בפרשת שמות
התורה מספרת שהקב"ה התגלה למשה בסנה: "וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה
פָּנָיו כִּי יֵרָא מֵהַיְבֵט אֶל הָאֱלֹקִים".

אומר המדרש: "לא יפה עשה משה כשהסתיר פניו, שאלולי
הסתיר פניו גלה לו הקדוש שרוך הוא למשה מה למעלה
ומה למטה ומה שהיה ומה שעתיד להיות. ובסוף בקש
לראות שנאמר "הראני נא את כבודך", אמר הקדוש ברוך
הוא למשה אני באתי להראות לך והסתרת פניך עכשיו אני
אומר לך "כי לא יראני האדם וחי" כשבקשתי לא בקשתי".

מוסיף רבינו ואומר, שבוודאי בסופו של דבר הצטער משה
רבינו על כך שהוא לא ראה, וזו הסיבה הפנימית שהוא
ביקש להכנס לארץ ישראל, כדי שמשם אולי הוא יזכה
לראות את כל מה שהוא רוצה לראות, את כל הנסתרות.

אמר לו על זה הקב"ה: אם רצונך הפנימי להכנס לארץ
ישראל, כדי לזכות שם ולראות נסתרות, הרי שאני אכן
יראה לך את זה גם אם לא תכנס, ואכן כמו שאומרים חז"ל,
הקב"ה הראה למשה רבינו את מה שעתיד להיות, דור דור
ושופטיו, דור דור ומנהיגיו, וכן הלאה.

זו היא בעצם ההדגשה שהתורה אומרת שוב ושוב את עניין
הראייה, כי עניין זה של ראיית הנסתרות היה שורש רצונו
של משה רבינו להכנס לארץ ישראל, ואכן עלה בידו לראות
את הנסתרות.

(פרשת ואתחנן מאמר א)

סיפור נפלא להמחשת דברי הזרע שמשון

לפני כשלוש מאות וחמישים שנה כיהן כרבה של ירושלים
הגאון האדיר רבינו משה גלאנטי, מי שהיה מכונה: הרב
המגן. המגן ראשי תיבות: הרב משה גלאנטי. הרב המגן

לעבר היהודים היוצאים מקבר שמעון הצדיק. הא הגיע לפני רמ"ג ונפל לרגליו ואמר: עתה ידעתי כי יש אלוקים בישראל ובזכותכם באו הגשמים, הוא הפציר מאוד ברב שימחל לו על הסטירה ועל שמה שביזה אותו והרב צענה לו ואמר: סלחתי כדברך. לקח הקצין את הרב בזרועותיו ונשא אותו על כפיים עד שהגיעו לביתו של הרב.

הגשם לא עצר במשך שלושה ימים רצופים. במשך כל אותם שלושה ימים לא הפסיקו החגיגות בירושלים וכל הישמעאלים והנוצרים הודו בפה מלא כי נושעו אך ורק בזכות היהודים ותפילתם.

ביום הרביעי הגיע הקצין ואמר שהוא רואה את גדולת היהודים וגם הוא רוצה להתגיייר, ואכן כך היה ואותו קצין התגיייר ואף נשאר כמשרת וכן בית בביתו של רבי משה גאלנטי.

סיפור נפלא זה מוביל אותנו אל רעיון עצום שאומר רבינו הזרע שמשון בפרשת השבוע, פרשת ואתחנן.

משה רבינו מבקש מהקב"ה: "אֶעֱבְרָה נָא וְאָרְאָה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הֲהִיא הַטּוֹבָה הַזֶּה וְהַלְבַּנֵּן".

אולם הקב"ה אינו מסכים, וכמו שנאמר בהמשך: וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב לָךְ אֶל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה".

בשאלת השאלה: מה היא ההדגשה של המילים "בדבר הזה" היה די אם ה' היה אומר למשה: רב לך אל תוסף דבר אל אי עוֹד.

אלא מסביר רבינו: הגמרא אומרת במסכת יבמות, שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים. היה מקום אולי לטעות ולומר שהסיבה שהקב"ה לא ביקש לשמוע את תפילת משה רבינו, כי חלילה הוא לא היה צדיק. לכן תיכף ומיד הקב"ה שלל את זה ואמר: דווקא בדבר הזה אל תוסף דבר אלי, בזה דווקא איני רוצה לשמוע את תפילתך אבל בשעה הדברים בוודאי שאני רוצה שהרי הקב"ה מתאוה לשמוע תפילתם של צדיקים.

יהי רצון שתתקבל תפילתם של הצדיקים לפני הקב"ה לדבר ישועה ורחמים על כל אחינו בני ישראל, אמן כ"ר.

(פרשת ואתחנן מאמר א)

ונביא את תירוצו הראשון מתוך שלשה.

נגזר על דור המדבר שלא להכנס לארץ, וכדי שלעתיד לבוא כן ייכנסו, הוצרך הקב"ה להחריב את ירושלים, ולבנותה מחדש. ואז יוכלו להכנס, שכל הגזירה היא דוקא על אותה ירושלים של זמן הגזירה, אך לא על ירושלים החדשה. וזה הנחמה הכפולה, אחד לכל ישראל, ושני לדור המדבר. וזה הדיבור על לב ירושלים לנחמה, שירושלים גם צריכה נחמה על כך שנחרבה, והתועלת בזה שעל ידי כך גם דור המדבר יוכל להכנס.

וכך נדרש הפסוק: נַחֲמוּ כָלֵל יִשְׂרָאֵל נַחֲמוּ וְגו' דור המדבר, דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַם וְגו' שאף שנחרבה, מכל מקום זכתה על ידי זה בִּי מְלֵאָה שִׁיכַנְסוּ גַם צָבָאָה - דור המדבר.

(מסעי מאמר ט)

הלכתא כנחמנז

סיפורי ישועה בחסדי ה' בזכותו של איש האלקים החכם הרב שמעון חיים בן הרב נחמן מיכאל זי"ע

או חברותא

אספר אצרך כאלל שחזר לשבת באותה של תורה, כאלל זלאל כאלל זלאלים לתפארת תלמידי חכמים ומוחלים. הוא חש, שבאלל כה מציא חזרתא כאלל זלאלים לתפארת תלמידי חכמים, ואתחיל אופקיי, להניח לידעית התורה.

רבות מחשבות על איש, כמה שיעזר וחיפש, לא כבה מציא. הוא ציב עץ ראש הכאלל זלאל, אך חס לא הכיאל גשורה. זלל חזרתא ראויה, אך ניתן לחוש בן-חורין כאלל חזרתא.

אותו זוקר, יזק רלע הוא מניח כאלל מארזן ספרים שנתוציא ללימוד ומתישש במקום. עוד לא הספיק לפתוח ספר, והנה מניח אליו אצרך שמחפש שותף ללימוד יחודי, וראה שהוא לנד אליו יסכיח לשותפות בספר גרע שמאן. הוא למד את גרע כאלל לישועה נצקת.

ול אז התיקר שיהיה שותף במשהו. למחת שיש לימודים שהוא רצה להתקדם בהם.

אזל מה שהניח בעקבות אבטבת הלימוד, היה נעלה אל כל דאון. לא עזר זמן. רז והוא מציא את מציא מלא בכל הספרים עם חזרתא רצינייה ופי תנשקיי.

הכרת האז שהוא חס לשיקוי, היא מציאה. השותפות שהתחילה כחירת חזרתא, הפכה ללימוד פורה ומתנה של שנתים. חיש שאלו לחס חזרתא פיו של הצידיק זלל.

תפסחה
לפרשת
דברים:
תפסחה ז

בחן את עצמך

מדוע אין עושים מצוות בעולם הבא?

- הוא יום שבת יום מנוחה.
- אסור לברור בשבת, ועשיית המצוות היא ברירת הניצוצות.
- במתים חפשי.

(אתחנן מאמר יג, מובא בס"ד בגליון 'המפואר')

ט"ו תמוז

בקצרה

הפטרות נחמו

כתוב בפסוק: נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם, דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַם וְגו' בִּי מְלֵאָה צָבָאָה. וצריך להבין, מדוע נכפל 'נחמו'.

התעמקות בקושיותיו של רבינו הזרע שמשון

אנו מביאים כאן את קושייתו של רבינו בואתחנן מאמר ב, וכל מילה מיותרת.

דַּיֵש לְבַדְּקֵי, מַה צָרָךְ לוֹ לְהֵבִיא רְאִיָּה שְׂגוּלָה תְּפִלָּה מִמְעֵשִׁים טוֹבִים מִמַּשֶׁה רַבְּנוּ, וְהֵלֵא הוּא דַּבְּרֵי בְּרוּר שְׂהַפְקֵי"ה שׁוֹמַע תְּפִלַּת כָּל פֶּה וְאֵף מִן הַנְּקֻיִם.

